

„Revue de Droit Rural”

Jean-Luc Guchet, *Mises en perspective des relations entre l'homme et l'animal* (Perspektywiczne ujęcie relacji między człowiekiem a zwierzęciem), RDR 2021, nr 489, s. 16–18.

Autor artykułu przedstawia, jak kształtuje się relacja między człowiekiem a zwierzęciem. Ukazuje ją w ujęciu historycznym i geograficznym oraz określa ją jako cywilizacyjną, wskazując, że ma ona charakter nie tylko żywnościowy, ale także kulturowy czy duchowy. Coraz częściej pojawiają się jednak opinie, że należy zmienić dotychczasowy stosunek zawłaszczenia i uwolnić zwierzę od wpływu człowieka. Autor podejmuje próbę wyjaśnienia przyczyn takiej zmiany poglądów i uzasadnienia, dlaczego relacja między człowiekiem a zwierzęciem, do tej pory pozostawiana osobistemu uznaniu, tradycyjnym praktykom czy obrzędowi religijnemu, staje się przedmiotem interesu publicznego i formalizacji prawnej. Pośród głównych czynników tej zmiany wskazuje ewolucję mentalności, postępującą modernizację systemów rolniczych i kryzys ekologiczny. Kwestia traktowania zwierząt staje się obecnie narzędziem krytyki społeczeństwa nastawionego na konsumpcjonizm czy nadmierną eksploatację przyrody. Autor w konkluzji stwierdza, że rośnie społeczna wrażliwość i poczucie winy z powodu degradacji natury i złego traktowania zwierząt.

Stéphane Cantero, *Le droit pénal et l'animal* (Prawo karne i zwierzęta), RDR 2021, nr 489, s. 24–25.

Główne zagadnienie artykułu stanowi sposób kwalifikowania czynów dokonanych na zwierzętach lub takich, których są one sprawcami, w perspektywie prawa karnego. Pierwsza z tych kategorii ujmuje zwierzę jako ofiarę czynu zabronionego i charakteryzuje umyślne wykorzystanie, które może przyjmować formę aktów okrucieństwa, nieuzasadnionego uszkodzenia, doprowadzenia do śmierci czy wykorzystania seksualnego zwierzęcia, za które grozi kara od grzywny do dwóch lat pozbawienia wolności. Autor przedstawia ponadto czyn nieumyślnego nadużycia i zaniedbania. Spowodowanie śmierci czy naruszenie integralności cielesnej w wyniku niezdarności, lekkomyślności, nieuwagi czy zaniedbania grozi karą grzywny, natomiast porzucenie zwierzęcia może być sankcjonowane karą pozbawienia wolności. Zwierzę, ustawowo chronione przed złym traktowaniem, jest także objęte ochroną przed nieuzasadnionym wykorzystaniem w celach naukowych czy rozrywkowych. Druga kategoria przedstawiona przez autora odnosi się do zwierzęcia jako sprawcy czynu zabronionego, gdy jest wykorzystywane jako narzędzie zbrodni. Autor prezentuje w tym kontekście regulacje prewencyjne, podając jako przykład te dotyczące hodowli zwierząt niebezpiecznych. W podsumowaniu stwierdza zaś, że w obu tych przypadkach zwierzę jest ofiarą człowieka, albo bezpośrednio, gdy wyrządzana jest mu krzywda, albo pośrednio, gdy zostaje wykorzystane do skrzywdzenia kogoś innego.

Raymond le Guidec, *Perspectives réalistes: le vieillissement des anciens agriculteurs, rappel de quelques idées* (Realistyczne perspektywy: starzenie się rolników, przegląd wybranych zagadnień), RDR 2021, nr 490, s. 1–2.

Autor porusza zagadnienie wpływu pandemii na sytuację rolników w podeszłym wieku. Wprowadzenie szczepień z pewnością przyczyni się do poprawy jakości i długości ich życia. Nie będzie jednak stanowić remedium na proces starzenia się. W artykule podjęta została tematyka wrażliwości, niezdolności osób starszych do podjęcia środków ochronnych czy występowania we własnym imieniu i zaprezentowane zostały narzędzia prawne służące wsparciu ich w tej materii. Autor pisze także o kwestiach spadkowych, wskazując na reformę z czerwca 2006 r. i rodzaj antycypacji dziedziczenia polegający na obdarowywaniu spadkobierców za życia i dokonywaniu nieodwołalnych darowizn na ich rzecz. Tradycja przekazywania majątku przyszłym spadkobiercom za życia spadkodawcy jest dość powszechna, jednak – jak zauważa autor – musi wiązać się z pewną ostrożnością. Z tego względu zalecane jest np. dokonywanie darowizn w postaci „gołej własności”, która pozwala darczyńcy zastrzec sobie prawo do korzystania z darowanych dóbr, a zatem oznacza tytuł prawny bez rzeczywistego uposażenia. W kontekście opieki nad osobami starszymi autor wspomina o obowiązku alimentacyjnym dzieci wobec rodziców. Kolejny akt prawny dotyczący wsparcia osób starszych zostanie uchwalony wiosną tego roku.

Abdoulaye Ngom, *Accès des pays en développement aux marchés agricoles internationaux et phénomène de l'accaparement des terres arables* (Dostęp krajów rozwijających się do międzynarodowych rynków rolnych i zjawisko zawłaszczania ziemi uprawnej), RDR 2021, nr 491, s. 21–25.

Artykuł dotyczy neokolonializmu rolniczego. Porusza kwestię dostępu krajów rozwijających się do zagranicznych rynków rolnych i przejmowania gruntów rolnych. Autor zaczyna rozważania od przedstawienia definicji najważniejszych pojęć. Wskazuje, że polityka zagranicznych inwestycji rolnych w celach komercyjnych na dużą skalę stanowi zagrożenie dla dostępu do rynku, a także dla rolnictwa w krajach rozwijających się. Ten agrarny neokolonializm ogranicza korzyści wynikające z preferencyjnego dostępu krajów rozwijających się do międzynarodowych rynków rolnych. Według autora warunkiem lepszego wykorzystania możliwości tego dostępu jest odpowiedzialne zarządzanie na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Celem jest zapobieganie zawłaszczaniu ziemi oraz pogodzenie rolnictwa przemysłowego i tradycyjnego. Autor zauważa, że sposobem promowania zagranicznych inwestycji rolnych bez strat po stronie krajów rozwijających się mogłoby być rolnictwo kontraktowe. Konieczne byłoby jednak osiągnięcie większej spójności między polityką wsparcia handlu a polityką zagranicznych inwestycji rolnych, aby zapobiec zawłaszczaniu ziemi, które może stać się poważnym zagrożeniem dla dostępu do rynków międzynarodowych krajów już zmarginalizowanych w handlu światowym.